СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК XLVII. Ч. 267. Джерзі Сиґі, Н. Дж., четвер, 16-го листопаду 1939. No. 267. Jersey City, N. J., Thursday, November 16, 1939. VOL. XLVII
ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

РУЗВЕЛТ ПРОТИ ПЕРЕНЕСЕННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ КОРАБЛІВ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт, який тиждень тому висказав думку, що перенесення американських торговельних кораблів під панамський прапор не викличе спротиву з боку уряду, тепер змінив свою думку. На пресовій конференції він натякнув, що таке перенесення поламає духа невтральностевого закону, тому він правдоподібно уневажнить дозвіл морської комісії, колиб вона такий дозвіл на перенесення кораблів дала.

ЗГОРІЛО ЦІЛЕ МІСТЕЧКО.

КАРАКАС (Венезуеля). — На нафтових полях Венезуелі було побудоване маленьке містечко Лягуніляс, що мало коло дві і пів тисячі мешканців. Минулого понеділка там вибух вогонь, що знищив ціле містечко до тла і потягнув за собою коло 800 жертв у людях. По чотирьох годинах не було ні одного будинку, а лише згарища. Причиною, що містечко так скоро погоріло, було це, що земля була насичена нафтою; а також озерце, біля якого було містечко, було ціле покрите нафтовою поволокою. Коли вибух вогонь, то відразу все обхопив й багатьом людям відтяв дорогу до втечі.

ФРІЦ КУН ПОДАЄ ФАЛЬШИВІ ЗІЗНАННЯ.

ВАШИНҐТОН. — На розправі проти Фріца Куна, провідника американсько-німецького Бунду, виявилося, що це неправда, начеб то Кун виплатив адвокатові Мурейові $500 за оборону членів Бунду, що знайшлись у клопотах. Мурей зізнав на суді, що тих грошей він від Куна не одержав.

ТРЯСЕННЯ ЗЕМЛІ В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — У Філядельфії минулого вівтірка мало місце легке трясення землі. Справді жертв у людях не було та не повалилися ніякі будинки, але всетаки в північній дільниці трясення було таке сильне, що дрижали вікна й дзвонили тарілки на столах. Подекуди попереривано телефонічні получення. Трясення землі зареєстровано також у стейті Ню Джерзі.

АМЕРИКА ПОСПІШАЄ З БУДОВОЮ ЛІТАКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Уряд застановляється над справою субвенції фабрикам военних літаків. Бо за обчисленнями всі американські фабрики годні нині виконати тільки 1,700 літаків місячно, в той час, коли німецькі фабрики нині можуть виконати 2,500. А коли німці ще більше розбудують свій летунський промисл, то вони зможуть витворювати 5,000 літаків місячно. Америка не боїться нічийого нападу, але вона стоїть на становищі, що не повинна давати себе перебігати ні одному краєві на світі, коли мова про будову літаків. Анґлія і Франція нині витворюють тільки половину тих літаків, що витворює Німеччина.

ПРИБУВ КОРАБЕЛЬ „КАМЕРОНІЯ".

НЮ ЙОРК. — До нюйорського порту прибув анґлійський корабель „Камеронія", маючи на своїм чердаку протисубмаринові та протилетунські гармати. Цей раз вона була помальована на блідо рожево. Залога пояснила це так, що щоб збивати з пантелику німецькі субмарини, кораблі будуть по певнім часі змінювати фарбу. Щоби переконатися, що це за корабель, субмарина буде мусіти підїхати ближче до корабля. А корабель тоді прийме її своїми гарматами, говорили члени залоги.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ ВИВІДЧОЇ СЛУЖБИ. „ЦИВІЛІВ".

ВАШИНҐТОН. — Президент висказався проти того, щоб заводити в Америці службу, зложену з цивільних громадян, яка малаб слідкувати на місцях за чужим шпигунством. Таке завів повіт „Кінґс" у стейті Ню Йорк. Президент станув на тім становищі, що й головний федеральний прокуратор Мурфі, що коли цивілі зачнуть вмішуватись у ті справи, то вони готові ще гірше замотувати їх і готові доносити на невинних людей, у той час, як справжні шпигуни будуть спокійно робити свою роботу. Викривати шпигунів — це робота фахових аґентів, говорив президент.

ХОЧУТЬ ЗАКОННОЇ ОХОРОНИ ДЛЯ СТЕЙТОВИХ РОБІТНИКІВ.

ВАШИНҐТОН. — У Вашинґтоні відбулась шеста конференція робітничого законодавства, на якій були учасники 39 стейтів. Ця конференція рішила прямувати до того, щоб у кожнім стейті був впроваджений відповідний закон, який охороняв би не занятих у міжстейтовій торговлі робітників, їх плату та години праці, таксамо, як охороняє федеральний закон тих робітників, що заняті в міжстейтовій торговлі. Цей стейтовий закон охоплював би навіть професіоналістів.

ЗАКОН ПРО КУРЕННЯ В ТЕАТРАХ

ВАШИНҐТОН. — Нюйорський посадник Ля Ґвардія розглядає закон, який реґулював би курення в кінах та театрах. На основі того закону дозволеноб лиш у деяких місцях театру курити, а не по цілім театрі, як це декуди вже заведено. На тих місцях, де буде дозволено курити, підлога мусить бути вистелена незапальним матеріялом. Цей закон також заборонятиме глядачам світити сірники, чи запальнички, щоби поглянути на програми.

ЗРІСТ ПОДОРОЖУВАНЬ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК. — На готелевій конвенції стверджено, що внаслідок війни в Европі багато американців, що люблять усе подорожувати, подорожують тепер по американських містах, піддержуючи в той спосіб американський готелевий та ресторанний промисл.

ПІДПАЛ З ПІМСТИ

М. Мейкен з Фар Раковей, на Лонґ Айленді, признався поліції, що він підпалив готель його бувшої роботодавчині, бо хотів пімститися на ній за те, що вона платила йому за роботу менше, ніж він домагався. Пожар сильно ушкодив 4-поверхову будівлю; готелеві гості й власниця втекли з неї на час. Підчас гашення пожару три пожарники були покалічені. Мейкена арештовано за підпал.

ЗАКИДАЮТЬ ШЕРИФОВІ ЇЗДУ АВТОМ ПО ПЯНОМУ

Джерзіситчанин Іван Суходольський покликав поліцая, коли власник авта, котре вдарило його авто, не захотів показати своєї автомобільної леґітимації. Коли цей заявив поліцаєві, що він називається Янґ і є шерифом повіту Есекс, поліцай забрав його на поліційну стацію, де поліцай здав рапорт, що арештований був пяний. Лікар поліційної стації не признав арештованого пяним і справу має вирішити суд.

ВІЙСЬКОВИЙ КАПЕЛЯН ПРОТИ ВОЄННОЇ СЛАВИ

О. Джан Ґейґен, капелян Нюйорської Військової Академії, виголосив у каплиці армії в Корнвол над Гудсоном проповідь, у котрій критикував пропаґанду за військову славу, бо, мовляв, про неї часто говорять ті люди, які не потребують іти до бою.

РІШИЛИ СПАЛИТИ КНИЖКУ

Бібліотечна рада міста Іст Ст. Луїс рішила спалити всі три свої копії повісти американського письменника Джана Стейнбека під заголовком „Ґрейпс оф Рет". Меншість ради була противна паленню, називаючи це цензурою.

Тимчасом у бібліотеці ще по ніяку книжку не зголосилися стільки людей, що зголосилися по цю книжку.

СУПЕРЕЧНІ ЧУТКИ ПРО АЛЬ КАПОНЕ

З Лос Анджелесу, в Каліфорнії, приходить чутка, що федеральний уряд вислав уже відомого бандита Аль Капоне до Атлянти, щоб його там пустити на волю. Тимчасам у Філядельфії ходять чутки, що Аль Капоне знаходиться у вязничнім шпиталі для умово хорих.

ВИЧИЩУЮТЬ КОРУПЦІЮ В УРЯДІ

Спеціяльна лава присяжних суддів, що розсліджує надуживання в урядуванні уряду міста Нюберґа, Ню Йорк, і повіту Орендж, рішила поставити на суд 104 особи. 17 з них стануть на суд уже 27. листопаду.

СТРІЛЯНИНА НА СОВЄТСЬКО-ФІНЛЯНДСЬКІЙ ГРАНИЦІ

ГЕЛЬСІНКИ (Фінляндія). — Щоправда, не надіються, щоб Совєти пішли війною на Фінляндію, але правдою є, що на совєтсько - фінляндській границі є нагромаджені по обидвох сторонах великі маси війська. І є постійна стрілянина. Навіть твердять, що зістрілено один совєтський літак. Кажуть, що була теж і рукопашна боротьба між совєтськими і фінськими піхотинцями. Панує таке переконання, що Совєти тепер до війни не підуть, але будуть держати Фінляндію у воєннім поготівлі так довго, поки її таким чином економічно не знищать і не змусять до капітуляції. Московська преса пише, що Фінляндією правлять реакціонери і буржуї, що гнетуть бідний нарід, якому Ленін дав свободу, коли перемогла російська революція.

ВТРАТИ ЛІВИХ У ФРАНЦУЗЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ

ПАРИЖ. — Незабаром зійдеться на наради французький парлямент, щоб ухвалити новий буджет, що виноситиме 65 біліонів франків. У тім парляменті вже не буде комуністів, а було їх передше 72. Комуністична партія тепер у Франції розвязана, а 35 комуністичних послів є в тюрмі. В парляменті останеться з давніх комуністичних послів тільки яких 5 осіб, що виступили з комуністичної партії та виреклися звязку з комуністами і їх орґанізаціями. Наслідком тих перемін ліві, соціялістичні партії втратили в парляменті свою більшість, яка існувала від створення „народнього фронту" у Франції.

ВІДБУДОВУЮТЬ ПОЛЬЩУ

БЕРЛІН. — Німецька окупаційна влада отворила на теренах Польщі 73 бюра посередництва праці, що містяться по більших містах. Їх завдання звернене до того, щоб розділювати робучі сили. Йде головно про те, щоби правильно функціонували ті галузі промислу, що важні з огляду на війну. Далі німецька влада хоче наладнати і хліборобство і дбає про зимові засіви, щоб мати для Німеччини надвишку рільних продуктів. Наладнання комунікації йде скорим ходом. Є вже пряме получення Варшави з Німеччиною. Сама Варшава представляє собою окремий образ. Всюди видно нужду і смуток. Польські жінки ходять у хустках і дуже просто вбрані. Славні польські акторки тепер услугують у ресторанах і каварнях. Виходить тільки одна польська ґазета, і то дуже поганою польською мовою.

ГІТЛЕР ВИМИНАЄ БОМБУ.

Ґітлер кілька літ тому на відвідинах у мінхенській салі, де цього року на нього підложено бамбу. Наліво від нього Ульріх Ґраб, направо Рудольф Ґес.

ПРОТИУКРАЇНСЬКІ ІНТРИҐИ НОВОГО ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ

ПАРИЖ. — По великих трудах удалося видобути від французького міністерства війни дозвіл, щоб українці, яких зачисляють у Франції до польських громадян, могли служити у французькій армії. Заслуга в цьому належить Українському Народньому Союзові у Франції, орґанізації, що обєднує зорґанізоване націоналістичне українське громадянство. Та тепер треба було тій орґанізації знов інтервенювати у французькому уряді, бо українців далі змушують вступати до польської армії. З цього приводу приходить до дуже поважних терть між українцями і поляками, включно до вживання фізичної сили, коли відтягають до польської армії тих українців, що вже були приділені до французької армії й у ній служать. Для українців витворюється траґічне положення. Польський уряд далі стоїть на тому, що східня Галичина є складовою частиною Польщі й веде в цьому напрямку велику пропаґанду та настає на те, щоб українці з Галичини були в польській армії, щоб саме тим манїфестувати приналежність Галичини до Польщі. Польські кола ведуть іще пропаґанду і в тому напрямі, що до майбутньої Польщі має бути прилучена Карпатська Україна і Буковина. Так є, що для польського уряду служба українців у польській армії має наскрізь політичний характер. І тому він параліжує всі заходи Українського Народнього Союзу в Франції в справі створення Українського Леґіону чи окремих українських частин у французькій армії. На території Франції перебуває понад 30,000 українців, з чого понад 90% це виходці з Галичини.

„ПОЛЬОНОФІЛЬСЬКА" ҐРУПА У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ. — Подають, що в Парижі створено окремий український комітет, що має „польонофільський" характер. Головою є, кажуть, Шульгин. До нього належать між іншими такі особи: Удовиченко, Косенко, Рудичев. А також д-р Соловій зо Львова, що якимсь чудом видістався з Польщі і перебуває тепер у Лондоні.

СМЕРТЬ О. ЛОТОЦЬКОГО.

РИМ. — З листа, якого одержано від історика Дмитра Дорошенка з Варшави, виходить, що у Варшаві помер відомий український діяч проф. Олександер Лотоцький. Покійний був у 1917 році, в часі світової війни, ґуберніяльним комісарем Буковини, а за української влади у Великій Україні засідав кількома наворотами в кабінеті міністрів, а потім був послом УНР в Царгороді. Є він одним з творців української автокефальної церкви. Був професором в Українськім Університеті в Празі, а в останніх роках викладав на православнім теольоґічнім факультеті варшавського університету. Особливо важні є його праці з історії українського церковного права.

ПЕВНІ, ЩО ПОВСТАНЕ „ЦІЛА ПОЛЬЩА".

ЛОНДОН. — До Анґлії прибув з Парижу ґенерал Володислав Сікорський, що є премієром нового польського уряду. З ним прибули: А. Залеський, польський міністер заграничних справ, і полк. Кендзьор, що є начальником штабу польської армії. Їх приймали: премієр Чеймберлин, міністер заграничних справ Галифакс і перший лорд адміраліції, Чорчіл. Ґен. Сікорський підкреслив, що він певний перемоги аліянтів і того, що з цею перемогою наново повстане давня Польща в тих самих границях, як існувала передше. Сікорського прийме також і король Юрій.

АРХИЄПИСКОП ЙОРКУ ПРО ПОЛЬЩУ.

ЛОНДОН.— Архиєпископ Йорку Вилйем Темпл зазначив у своїй проповіді, що Велика Британія не закінчить війни так довго, поки Чехословаччина і Польща не стануть знову вільними і незалежними державами.

ЧИ НЕ ЗМІНА ПОЛІТИКИ?

СОФІЯ (Болгарія). — Московсько-совєтський часопис „Ізвєстія" продають тепер по вулицях столиці Болгарії й то по зниженій ціні. Не булоб це нічим особливим, якби не та обставина, що досі не вільно було продавати совєтських ґазет. Це перший раз за ввесь час існування Совєтів дано дозвіл на такий продаж.

ВІЙНА НА МОРІ.

ЛОНДОН. — Коли про боротьбу на суші не можна сказати нічого надзвичайного, то про боротьбу на морі кожний день приносить щось нове. Остання вістка була для анґлійців таки дуже некорисна, бо анґлійський міноносець натрапив на німецьку міну і затонув. Це вже з черги пятий анґлійський воєнний корабель, що його затоплено. Того самого дян потонули ще два інші товарові кораблі.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАСМЕРДІЛІ ГОСТІ

У Карнеґі Гол у Ню Йорку зібралося минулої неділі велике віче, скликане Соціял-Демократичною Федерацією, ріжними робітничими юніями, одною жидівською запомоговою орґанізацією й відомим жидівським щоденником „Форвертс". Голова цього віча зараз на вступі поставив до американського уряду домагання, яке певно знайде широкий відгомін у цілій Америці: домагання розслідити діяльність теперішнього большевицького амбасадора у Вашинґтоні, Уманського, з ціллю відіслати його назад до Москви.

Основою цього домагання є закид, що його поставив Уманському бувший большевицький ґенерал Кривіцький у статтях у тижневику „Сатердей Івнінґ Пост", що саме Уманський був членом тайної московської поліції, ОГПУ.

При нагоді свого приїзду в Америку Уманський, що був давніше лише радником большевицької місії у Вашинґтоні, а тепер став її повним начальником, на запит ґазетярів у справі заяви Кривіцького заявив, що він Кривіцького не знає та що він, Уманський, в ОГПУ ніколи не служив.

Голова віча в Карнеґі Гол, видно, не приняв цеї заяви Уманського за правду й домагався від департаменту стейту, щоб департамент розслідив закиди ґен. Кривіцького та на випадок, якби вони показалися основними, відправив Уманського до Москви як небажану особу, або іншими словами попросив російський уряд забрати собі Уманського назад до Росії.

Без огляду на те, хто підняв цю думку, без огляду на те, чи ми годимося з іншими точками політики скликуючих це віче орґанізацій, ми можемо цій одній думці лише приплеснути. Якщо проти представника російського уряду піднесено публично такий великий закид, що він був аґентом тайної російської поліції, то така людина, якщо це правда, тут певно не повинна бути амбасадором.

Одначе цього ще мало. Як за свою службу для ОГПУ Уманський авансував з радника на начальника амбасади, то це немовби іншим показує дорогу до авансу. І без сумніву тепер, як Уманський став амбасадором, у його амбасаді певно є якийсь інший член ОГПУ, котрий тільки й має до роботи, щоб слідити за амбасадором і доносити до ОГПУ. І так певно буде, як довго тут буде большевицька амбасада.

Позбутися цього роду гостей викидуванням одного з них не можна. Справу можна вирішити лише в один спосіб: зібрати цю всю амбасаду, завинути в „селофейн" і післати їх Сталінові в дарунок. Позбудемося в цей спосіб і тайних большевицьких охранників, всіх їх тайних махінацій і всеї їх підпольної пропаганди.

О. Сновида.

БЕРЕЗА КАРТУЗЬКА

(З останніх днів розвалу Польщі).

В камерах було неймовірно погано. В день сиділи всі рядком попід мурами, мовчки, бо за розмови була кара. В ночі спалося, як попало, на бетоновацій долівці, але й під час сну нераз з тої чи іншої причини — вривалося „начальство", шукаючи тютюну і курців, то заряджуючи якийсь апель, бо щось йому попсулося в рахунку. В таких випадках мусіли ми зриватися, шикуватися в ряди і пів години чи довше — в куряві й бруді незаметеної камери — робити: „падній-встань!" — аж до замотеличення.

На декого нападала цілковита дурійка. Або — ще гірше — ностальгія за волею, за давніми часами й ін. Я уникав запускатися в розмови на ці теми. Все пригадувалося: „нессун манджіор дольоре...", як у часах недолі згадувати гарні часи! Ніяким емоціям не вільно було давати волю. Ані, таким природнім у Березі, почуванням образи, гніву, обурення або огиди. Це привелоб до непотрібного розчулення і — що за тим іде — психічного заламання. У мене почав ділати мій апарат духового самозахльороформування, коли людина робила себе абсолютно нечулою, невражливою на ніякі удари ззовні. Так мусить чутися оперований, якому заморожено оперуване місце, втинається в тіло лянцет, але болю — не відчуває... Я — як очевидно й кожний з нас — відчував, що перед ним розюшений бик, готовий кожної хвилини кинутися на вас. Хвилина неуваги — і ви будете розтоптані. Ось чому старався я — особливо коли „начальство" було поблизу — не відривати напруженої уваги від прикрої дійсности — спогадами чи взагалі „посторонніми" думками.

В ночі в камерах було ще гірше. Спали як попало, майже один на другім. Дехто був такий ослаблений, що коли в ночі вставав, то тратив рівновагу і падав на сплячих колег. Були епізоди комічні й трагічні. Одного француза (чого до нас попав цей „союзник", невідомо) — що мав астму і ледве ходив, а спав в одній маринарці на землі — так довго матлужили, аж він взагалі перестав підійматися на крик поліцаїв. Тоді його нарешті забрали до шпиталю, а за два дні нас повідомили, що офіційне число мешканців нашої „салі" буде відтепер одного менше. Наш пан Жуан помер...

Був і другий — це вже комічна постать, якийсь нотар, що числив 75 літ. Коли ходив, то так комічно дріботів ногами, що — навіть у цій понурій атмосфері — викликав сміх. Був це типовий дегенеруючий вуйко з оперети. З ним був клопіт, бо він цілковито впав у дитинство, так, що одної ночі цього „вивротовця" прилапали на тім, як він — бона фіде — переплутав кібель з відром води, що ми діставали на ніч до пиття. Від того часу наш реент дістав ґувернера, з яким і ходив на спацер, чи взагалі, де йому було треба.

Нас поволі намагалися звести до стану худоби. Митися не вільно було, ані прати білизну, ні міняти її. Хто мав переміну, то лежала вона в депозиті.

На майдані — поки нас на нього виправаджували — як я вже казав, робилися вправи військові, старий і молодий, здоровий і каліка. Один колега, старий „увоіст", прийшов до Берези по свіжодоконаній операції руптури. І таксамо як інші мусів скакати, падати, вставати і т. п. Перші дні було дуже тепло, і ми безнастанно ковтали порохи, що хмарами з майдану, де відбувалася муштра, здіймалися до неба. Спрага нас палила неймовірна. А води було обмаль і рідко. Я — що ніколи не пив води на волі — в зиму ні влітку — теж дістав шалену спрагу. Коли на площу віздила бочка з водою, за один ковток води майже билися. Багато не могли себе стримувати й без ладу кидалися зо склянками чи мисками, натовпом до бочки, нераз під ударами київ сторожі, що пильнувала „порядку". Нераз вставали мені в уяві сцени, які досі бачив на екрані лише: як вандрівник, утомлений на смерть, припадав до брудної калюжі і пив з неї воду... Як вагався, чи не є вона затрута... Буквально подібні сцени оглядав я в Березі. Бачив, як пили воду жменями з брудної ковбані. Одного разу вода, яку нам принесли до пиття — була блакитна, мов синька. Панікери перестерігали перед питтям, але наша спрага була сильніша. Вода це був такий цінний нектар, що його натовчувалося в плитку миску і пилося з неї — ложками. Від безнастанної кількагодинної муштри — від 5 рано до 6 увечері, з малими перервами, крутилося в голові, серце билося в самім горлі, а ноги хиталися мов у 70-літнього дідугана.

Для вдоволення своїх садистичних нахилів, нераз давали нам у команданти звичайних кримінальників - злодіїв і душогубів, що ходили в тюремнім убранні з нумером на плечах і яких тут було кілька соток. Один з них — молодий ще — що говорив захриплим мов пияк голосом, був командантом від лятрини на дворі. У нього все мусіло йти в команду, а хто не міг пристосуватися до такого „домового порядку", того він гонив до келії влучними ударами каміння. Мов горобчиків з жердки, зістрілював він спізнених, яких вік або хвороба — не позволяли застосуватися до приказу „пана команданта".

Були такі, що підчас муштри падали зомлілі. Коли „пан комендант" був у добрім настрої — їх товариші відтягали з рядів на траву, поки не приходили до себе — лежали там. Коли комендант був у кепськім гуморі — тоді обкладав такого „маркиранта" кием. Одного разу підчас муштри нашої „сотні" — я був свідком такої сцени. Муштру переправджував один молодий капраль, з тонкими рисами обличчя і з міцно затиснеными устами. Викладаючи якось нам засади своєї березяцької політики, він казав: „я моген бинць менкклі, моген бинць тварди". В цей день, про який оповідаю, він був „тварди" і ми без кінця „падали" і „вставали". Коли нараз він зупинився і пронизливим поглядом почав шукати когось у задній ряді, а тоді гукнув: „тен, в береце, вистонпіць!"

З рядів виступив молодий німчик у ріжнобарвнім береті.

— Падній! — і він уже лежав три кроки — приписово — від „пана команданта" в порсі й болоті. "Пан комендант" — витягнув свою палицю і пять разів ударив нею лежачого по спині. Цього йому мабуть було мало і він підніс чобіт і з цілою силою гримнув ним лежачого по голові. Розлягся нелюдський зойк.

„Кажди з вас здехне под моім обцасем!" — додав він і відійшов.

Лежачого забрали, а ми стояли „на бачність".

ГІТЛЄР „ЧАРІВНИКОМ"

Особа Адольфа Гітлєра остається ще далі для багатьох наскрізь загадковою, навіть для тих, що його знають. Особливо застановляється над тим, чим він властиво притягає людей до себе, коли говорить. Бо постава його незамітна, голос до нічого, а навіть, як кажуть, його німецька мова недобра. А проте, як кажуть, він своєю мовою „чарує".

Та є такі, і то письменники та журналісти, що пояснюють вплив Гітлєра тому, що він віддається чарам; вірить у проклони та забобони. Ще минулого року появилася фантастична книжка в Ню Йорку п. з. „Страшна смерть Гітлєра", в якій автор доказував, що Гітлєр помер у вересні 1938 р., а його місце, під натиском Гебельса та його дорадників, заняв Максиміліян Баєр.

Та всі ті, що мали нагоду хоч раз бачити Гітлєра, кажуть, що він містик. Він сам визнав у своїй книжці „Моя боротьба", що ще в 1918 р., будучи жовніром, він підчас сну чув таємний голос, що йому припаде роля спасти Німеччину. Бувший французький амбасадор у Берліні, Андре Франсуа-Понсе, сказав, що Гітлєр виявив йому підчас розмови, що якийсь внутрішній голос говорить йому, що він не буде довго вже жити.

Зрештою, спосіб, у який він живе, нагадує чоловіка, який вірить і поклікується на надприродні сили. Американський кореспондент Карль фон Віганд описав свого часу резиденцію, в якій живе Гітлєр. Знаходиться вона в Кельштайн у Баварії й зветься Адлергорст, яка нічого не має подібного до його резиденції в Берхтесгадені. Каже згаданий журналіст, що входи до тої резиденції ведуть через ріжні коридори, що кімнатні стіни є зо скла. В його кабінеті стіни покриті чорним сукном, а ароматочні перфуми горять безнастанно. Це тут, де Гітлєр роздумує, коли приходиться йому рішати справи.

Правда, ніхто не бачив, щоб Гітлєр закликав духи. Одначе чи попадає він в екстазу, транс (напів-сон)? Фактом є, що великі рішення Гітлєр підпринимав, коли виходив з цеї санктуарії.

Німецькі писання, які в тисячних статтях згадують Гітлєра, не скривають факту, що Гітлєр любить певні звірята, яких загально не люблять люди, приміром вужі. В Берхстенгадені, кажуть, має він у шклянній великій клітці ці погані сотворіння. Що рана, твердять, Гітлєр вистоює перед тою кліткою. Тих вужів бережуть спеціяльні сторожі, які мають строго відповідати за них.

Отже всі ті, що трохи знають про клятьбу, знають, що ті люди, що вірять у це, борються із заклинанням. Кажуть, що деякі жиди старалися „заклинати Гітлєра", одначе без жадних виглядів на успіх.

Всі знають також, що Гітлєр попадає, як то кажуть, у „холєру" або скаженість. Часто підчас промови йому вривається той, неначеб була діра в його думці. Щойно коли юрба кричить, направляється магнетична струя, і він знову повний енергії.

Що він таки вірить у ворожбу, на це є деякі дані. Гітлєр має часто т. зв. свої дати, які приносять йому щастя. Кажуть, що ті люди, що знають ці таємниці, зникають часто в дуже загадковий спосіб або гинуть в ріжних „акцидентах". Таким втаємниченим був астрольоґ Гануссен. Президент Колюмбійського університету, д-р М. Мурей Ботлєр, писав у „Ню Йорк Таймс" ще 11-го липня ц. р., що Гітлєр має навколо себе пять астрольоґів, у яких він безнастанно зачерпує ради. Відповідно до них, Гітлєр має найбільше щастя у вересні.

Зрештою і Мусоліні вірить в учеників Кардана. Один астрольоґ, Росколі, також викальковує йому „щасливі дати".

В останніх днях, як подає французька преса, зникла одна з астрольоґів Гітлєра, Єлисавета Ебертін. Вона мала знати тяжкі таємниці, що відносилися до Гітлєра.

Ось так пробують у такий фантастичний спосіб розгадувати особу Гітлєра та пояснити собі його вчинки; себто ходи цеї політики, яка потрясає тепер цілим світом.

ПЕРЕПИС НАСЕЛЕННЯ КАНАДИ.

Домініяльний уряд рішив, що в 1941 р. відбудеться перепис населення Канади, без огляду на те, чи війна буде ще тривати в тім часі, чи прийде до заключення миру. Тому домініяльний уряд уже тепер, заздалегідь, почав приготування до переведення цього перепису. Домініяльному урядові треба буде до цього діла 17,000 урядовців і приблизно 1,100 табулярних урядовців, щоб затабульовати ті інформації, які записали ті урядовці, що списували населення.

При згаданім переписі населення впровадиться одначе деякі зміни. Обчислювачі населення замість питати дану особу, чи вміє читати і писати, будуть ставити їй питання яку високу одержала вона шкільну освіту. Дальшим новим питанням буде спроба означити звання або заняття поодиноких осіб. Також буде питання відповідно того, чи дана особа одержувала державну запомогу, т. зв. реліф. Також важне буде питання відносно місця уродження. Давніше ставлено питання, в якій місцевости, місті, містечку або селі хтось уродився. У 1941 році будуть іще питати про „тавншіп" і „рендж" уродження, якщо місцем уродження не було безпосередньо якесь більше місто або містечко. Через такі питання уряд хоче докладніше довідатися про рух населення. У той спосіб дасться докладно обчислити, скільки осіб покинули життя на фармах і оселились по містах. Докладне означення тих фактів буде мати дуже велике значіння.

Перший раз при цім переписі буде переводитись окремий ценцус щодо вроджаю овочів і городовин, а також перший раз обчислиться при цім переписі число кіз і освоєних кроликів.

УКРАЇНСЬКЕ ВІЙСЬКО У КНЯЖИХ ЧАСАХ

Написав: І. К.

(4)

3. Дружина і воі.

Українське військо XI—XIV в. складається з двох головних формацій, — з княжої дружини і з воїв. Обі формації виводять свій початок з давнішого часу: дружина утворена на зразок варягів, загальне ополчення, це давні слов'янські воі. Але і одна і друга формація переходить низку змін і прибирає цілком новий вид і характер.

Дружина задержала свій норманський характер до кінця Х. віку. Довше існування чужого війська в організованій державі було неможливе. Київська династія втратила з часом звязки з давньою скандинавською батьківщиною, зісловянщилась і почала вважати Україну своєю рідною землею; варяги стали для неї чужі й далекі. Також місцева людність, у своїх вищих верствах, дійшла до економічної самостійности і свідомости своєї сили, що не хотіла терпіти більше чужої військової влади і зажадала від князів участи у творенні війська. Давня варязька дружина затрачує свою окремішність, все більше перемішується з місцевими елементами, врешті українщиться вповні.

Ці зміни йшли поволі і поступенно. Варяги ще нераз являлися в складі українського війська, але вже не як верхня і керуюча верства, а як наємні, помічні частини. Їх місце зайняла нова дружина, з іншим національним характером і з іншою організацією.

В XI—XIV в. княжу дружину творять бояри. Бояри (спершу „боляри", від „болий", більший) це верства більших земельних власників, що майном і значінням вибилися понад решту людности. Економічні і соціяльні інтереси лучили боярство з князями і князів з боярами, обі сторони стояли у постійному звязку для оборони своїх прав і змагань. Бояри підтримували династію, підпирали княжу владу, обороняли права свого князя. Князь давав боярам участь у владі, приймав їх до своєї ради, роздавав між них уряди та наділяв маєтностями.

Першим і найважнішим обовязком бояр була воєнна служба у княжій дружині. В який спосіб приймали до дружини, чи була при цьому формальна умова, чи були які, зверхні, символічні обряди, як на заході Европи, про це не знаємо нічого певного. В деяких випадках складали князеві присягу вірности. За зраду боярин відповідав головою. Але бояри мали теж право залишити службу одного князя та перейти до другого.

Бояри мали повнити службу самі, у власних особах. Коли князь ішов в похід, при його боці йшла дружина; як князь був у бою, бояри разом з ним стрічали ворога.

Дружина ділилася на старшу і молодшу. Молодша дружина це була передовсім молодь з боярських родів, що під проводом старших починала військову службу. Але до молодшої дружини числено теж отроків або дітських, княжих слуг або тих бояр, що були менше заможні і визначні та вдоволялись нижчим становищем. Їх уживалося до воєнної служби усіх родів та до всяких княжих доручень. Молодша дружина діставала нижчі ступні старшин при народньому ополченні, як напр. десятських та сотських. Старшій дружині, старим великим луччим, або старійшим боярам князь доручав вищі військові уряди, тисяцьких, воєвод і ін.

Крім княжої дружини бували теж дружини при багатших і визначніших боярах. Може бути, що кожний з „великих" бояр мав обовязок підчас війни привести князеві якесь число отроків, цебто свою дружину.

Удержання дружини було ще не конче за вераньших часів. Князь не давав уже дружинникам платні грішми. „Луччі" бояри мали свої землі і були такі заможні, що не тільки самі могли удержатися на війні, але й оплачувати свої дружини. Менше заможним боярам князь давав землі і за це вони на його заклик відбували воєнну службу. Взагалі посідання землі було получене з обовязком військової служби. Хто мав землю, той мав обовязок іти на війну. Земля була також нагородою за воєнні заслуги. В 1234 р. князь Данило опанував Галич: „приняв галицьку землю і роздав городи боярам і воєводам". Але коли князь тратив князівство, то нераз і бояри мусіли уступати зо своїх земель; князь Ізяслав Мстиславич 1150 р. говорить до дружини: „Ви за мною вийшли з руської (київської) землі, втратили свої села і свої маєтності".

Ця система злучення воєнної служби з землею давала державі користі поти, поки княжа влада була сильна. Князь міг покарати непослушного дружинника тим, що відбирав йому землю. Але пізніше, як князі стали слабші, боярство змагає до визволення від княжої влади; бояри вважають землі, надані їм від князів, за свою приватну власність і відмовляються повнити військову службу. (Д. б.)

УВАГА! — ГЕРІ, ІНДІЯНА!

ПОВІДОМЛЕННЯ

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

ВСІХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗУ З ВІДДІЛІВ ч. 100. і 346.

відбудуться

В НЕДІЛЮ, 19. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 19, 1939)

Місце зборів: INTERNATIONAL INSTITUTE, 1205 MADISON STREET.

в 2. годині пополудні.

Степан Куропась, гол. контрольор У. Н. Союзу,
Дмитро Білецький, організатор.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЄДНІСТЬ І БОМБА.

Німецький уряд має багато причин бути лютим зприводу бомбового замаху на Гітлера в Мінхені.

Та найважнішою причиною до цеї люти є без сумніву ця обставина, що замах являється немов би ілюстрацією претенсій націстів на обєднання всіх німців в одну партію.

Як можна догадуватися з обставин замаху, в Німеччині нема єдности навіть серед членів націстичної партії.

ПОСПІШНО.

У своїм комунікаті про замах каже німецький уряд, що все показує на те, що замаху доконано зза границі. Нібито зробила це Англія.

Якби так справді було, то це значилоб, що ворог може вдертися в найбільше конспіративні кола німецького уряду. Це мабуть іще гірше, ніж булоб, якби це зробили самі кола німецького уряду. Це мабуть іще гірше, ніж булоб, якби це зробили самі німці.

Та це либонь буде важко доказати. Тимбільше, що німецький уряд із заявою занадто поспішився. Коли він показав на англійців, він ледве чи міг мати які на це докази.

АНГЛІЙЦІ Й БРИТІЙЦІ.

Каже Ото Толишос, берлінський кореспондент „Ню Йорк Таймсу", що німці винують за замах на Гітлера англійців, не британців.

До британців, крім англійців, треба би зачислити ще й велшів і шотлянців. Цих, каже Толишос, німці хочуть уважати за невтральних, якщо не за союзників.

Якби то здалися два окремі слова, одно на означення члена московської нації, а друге на означення підданця Росії. Щоправда, на означення першого можна вжити слова „москаль", а на означення другого „росіянин", але практика в цьому огляді не вироблена й люди часто вживають одного й другого слова, якби вони означали одно й те саме. Головно в англійській мові придались би два слова, а то на означення одного й другого поняття вживається лише одного слова: „Рошен".

Багато баламутства з того виходить, яке можнаб оминути, якби були два слова.

ВЕЛШІ Й АНГЛІЙЦІ.

Розчислювання німців на симпатії серед велшів і шотляндців мають хіба ту підставу, що, як американські українці мали нераз самі нагоду переконатися, велші не вважають себе англійцями й англійців залюбки критикують за їх політику супроти неанглійських народів.

Одначе з того ще не виходить, що валієць, котрий критикує Англію за політику супроти Валії, Шотляндії, Ірляндії або Індії, буде з тої причини симпатизувати з Гітлером, або хочби з Німеччиною.

Вони можуть критикувати Англію за трактування велшів, але певно ніколи не мінялисяб з ніякою нацією, що попала під німецьку руку.

ВМІЛА РУКА.

Каже Гітлер, що бомбу на нього підложили мабуть англійці.

Кажуть англійці, що бомбу на Гітлера підложили либонь таки самі нацисти.

На доказ свого твердження подають англійці, що нацисти вміють улаштовувати такі афери, як валення повали над зборищами: адже вони зробили вже таке в німецькім парляменті в Берліні.

Тепер черга на Гітлера сказати якийсь факт на доказ, що подібні речі вміють і англійці.

ЧУТЛИВЕ СЕРЦЕ.

Як рознеслася вістка про замах на Гітлера, зараз поспішилися голови держав зо звичайними в такій ситуації ґратуляціями.

Один з перших ґратулянтів був російський диктатор Сталін.

Що Сталін співчуває Гітлерові, зовсім зрозуміло: хто як хто, але він певно може представити себе в позиції людини, на котрого люди підсідають з „грушками" в кишені...

НАБРАВ У РОТ ВОДИ.

Вернувся до Америки совєтський представник у Вашинґтоні, Константин Уманський, і при висіданні з корабля стали його американські ґазетярі розпитувати за совєтсько-націстичний союз.

Уманський перекинувся немовою. Як його приперли, сказав, що він не може говорити про політичні справи.

Цікавий дипльомат. Дипльоматія — це політичний уряд, а тут дипльомат про політику не може говорити.

ПО АМЕРИКАНСЬКИ.

Та ми його дуже добре розуміємо: як поліція дуже припече злодія питаннями, він може відмовитися відповідати на так званій конституційній основі. Себто може сказати: „Я відмовляюся відповідати, щоб не пошкодити собі".

У Росії такого права підозріла людина не має. Там така відмова була би признанням. Та Уманський певно навчився її в Америці.

Та нам і відмови вистарчає. Як Уманський не може говорити про совєтсько-націстичний союз, то це значить ніщо інше, як те, що щоб він про цю справу не говорив, він усетаки за неї повисне.

А ДЕ ПОПЕРЕДНИК?

Питалися Уманського за Трояновського, його попередника в большевицькій амбасаді в Вашинґтоні.

Казав Уманський, що він бачив Трояновського в Москві. Мовляв, займається там літературною й науковою працею.

Можемо догаддатися, що це за літературна й наукова праця: певно пише заповіт.

ЯК ПЕРЕЧИТИ, ТО ПЕРЕЧИТИ.

Питалися Уманського за сензаційні статті в одному журналі, в котрих бувший большевицький ґенерал Кривіцький казав, що Уманський це бувший тайний аґент ройської большевицької тайної поліції, так званого „Ґепеу".

Цей запит уже пана амбасадора зіритував. Він сказав, що ґенерала Кривіцького не знає, а в „ґепеу" ніколи не служив.

Пощо було признаватися до „ґепеу"? Чому вже не сказати, що й „ґепеу" не відоме?

Як говорив цей адвокат: „Нам закидає противна сторона, що ми позичили горнець, його розбили й не звернули. Та це все неправда. І ми це докажемо, що: перше, ми горшка не зичили, друге, як ми його позичили, він уже був розбитий; і третє, ми його цілий віддали.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

Висвітлення фільм і справа концертів.

На бажання громади, присутньої на Листопадовім Святі, д-р І. Яців висвітлив 7. листопаду ц. р. фільму, ним вироблену, в котрій ми бачили таке: Українське Бюро в Лондоні, королівську палату в Лондоні, місто Париж у Франції, місто Берлін у Німеччині, місто Варшаву у Польщі, місто Львів у Західній Україні, Інститут Лисенка, Масло-Союз, Великий Замок, катедру св. Юра, Українську Лічницю і Ринок у Львові; села: Небилів, Слобода небилівська; бузьки на полі і на хатах; митрополита Шептицького і його палату в Підлютім, похід у селі Маківка, храм у селі Жабю на Гуцульщині, сенатора Луцького в Жабю, Крилос — розкопи в Галичі, Ольгу Кобилянську в Чернівцях, ярмарок, село Вижницю на Буковині, дівчата в народніх строях, циганів коло Сокаля, палату Ліґи Націй у Женеві Швайцарія, візиту британського короля і королевої в Канаді, світлину з сільського життя в Манітобі, Канада, і парлямент у Вінніпеґу в Канаді.

Не зважаючи на дощ, саля була переповнена і присутні були дуже вдоволені, коли побачили свої рідні села, гори, ліси і т. п. Присутні громадяни з „Іст Сайду" мають охоту запросити д-ра Яцева ще до своєї нової салі в короткому часі.

Злучені Українські Орґанізації на засіданні 1-го листопаду ц. р. ухвалили занятися двома концертами, з котрих 25% доходу призначено на Український Культурний Город у Клівленді.

Дня 26-го листопаду ц. р. концертом оперової співачки, пані Ольги Лепкової, а дня 24-го грудня ц. р. концертом знаного нам уже оперового співака п. Михайла Голинського.

Програми концертів будуть проголошені пізніше в наших українських часописах. Маємо надію, що всі українці, старші й молодші, з Клівленду, Лейквуд і околиць, візьмуть численну участь у концертах, де почують наших славних українських співаків і причиняться до цілковитого викінчення Українського Культурного Городу в Клівленді.

Теодор Грицей,
реф. преси У. З. Орґанізацій.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЕРБИ, КОНН. Звичайні збори Тов. Запорозька Січ, від. 23., відбудуться в неділю, 19. листопаду, в год. 2. пополудні, в галі, де звичайно відбуваються. Просимо всіх членів прийти на ті збори, бо є важні справи до полагодження. — Т. Захаревич, предс.; А. Томцьо, кас.; І. Зінковський, секр.

ОСВІТА ДОРОСЛИХ У КАНАДІ

Особливший посуп було зроблено в Канаді в останніх 3 роках у ширенні вищої освіти серед дорослих, головно між робітниками. Про це довідуємося зо статті д-ра С. Мек Істмена п. з. „Освіта дорослих у Канаді" (Воркерс едюкейшон ін Канада), поміщеної у „Лейбор Ревю" за вересень. Д-р Істмен робить короткий перегляд започаткування в Канаді цього руху за освіту дорослих і накреслює зроблений поступ у тім напрямі 4 головними чинниками. Тими чинниками є: Стоваришення Освіти Робітників, Ди Фронтір Каледж, Ди Юніверситі Екстенжон Департмент оф Ст. Френсиз Ксевір, при університеті в Антіґоніш, у Новій Скотії й Стоваришення Освіти Дорослих.

У додатку обговорює він коротко роботу, виконану через радіо в поширенні освіти дорослих та діяльність ріжних інших університетів, а також Французько-Канадійського Комітету Канадійського Стоваришення для Освіти Дорослих та висказує вигляди на будуче. Замітним у статті є дискусія над помічччю, уділеною освіті старших робітничими радами промислових юній та центральних тіл орґанізованого робітництва.

„Дух оправданого невдоволення", говорить д-р Істмен, „приневолював щораз більше і більше орґанізовані робітничі ґрупи, як льокальні так і центральні, звернутися поважно із заохотою до студіювання економії і соціяльної аналізи, головно через Стоваришення робітників, яке поширювалися з містечка до містечка і з провінції до провінції".

Приклади зросту цих рухів дадуться представити короткою репрезентаційною статистикою. Впродовж 1917—38 року зросла фреквенція в клясах і студіюючих кружках Стоваришення Робітничої Освіти на 2,655 учасників, число виховуючих кляс на 59, а дистриктових стоваришень на 37. До предметів, які студіовано, належали: Знання і стоваришення, Теорія економії, Кооперація, Ґрупове провідництво, Історія робітництва, Соціольоґія, Психольоґія, Публічне бесідництво, Література, Фільософія, Біжучі події, Штука і ручні роботи, Трейд Юніонізм, Законне право до їх природа; Полагода нарікань та історія рочдейльських піонірів, тощо.

Відповідно до „Провідника Освіти Старших" у 1936 році було записаних до вечірніх кляс цього стоваришення 112,000 студентів. Упродовж 2 наорґанізацій; це число зросло приблизно до 50 відсотків. Додатково учащало в 1936 р. приблизно 40,000 дорослих осіб до охотничих студіюючих ґруп, які попирали 10 ріжних орґанізацій; се число зросло перед кінцем 1938 р. на 125,000.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

RUSSIA HELD ULTIMATE MENACE TO EUROPE

Independent Ukrainian State Urged as Barrier to Communism

To the Editor of the Star:

While political speculation regarding the war aims of the allied powers runs the scale of possibilities, the government of Great Britain and France are rather hesitant to make a definite statement on what they are fighting for. They do not go beyond asserting that they fight for the overthrow of Hitlerism as a symbol of violence in international relationships and a menace to peace, and for the restoration of independence to the countries recently overcome by Germany.

But it must be realized that Hitler's Germany is not the only enemy facing the allies. It is merely the first line of an offensive against democracies and western civilization. The second line now is being prepared to strike when a proper time arrives and that line is none other than Soviet Russia, with all that its Bolshevism implies. No matter what plans the allies might have for a defeated Germany and for Europe in general, the most logical possibility for a real victory is with Bolshevism, and its European incubator—the Soviet Union.

It may well be assumed that should Germany find herself on the verge of defeat, her ship would not be cracking slowly. It would probably burst like a barrel of gunpowder. A fury of dynamic forces would then be unleashed which would throw the nation into hopeless cinfusion. And it might happen that, even before the allies had a chance to bring into effect the plans for reorganization of Europe according to their wish, Bolshevism would be rolling westward and would be raising its banners on its new western frontier—on the Rhine. It would not necessarily have to be carried on the bayonets of the Soviet Army, it would ride the wave crests of the new German chaos. Civilized Europe would then be reduced to a small peninsula or two, with a few islands around them, while the red stain on the earth would stretch from the Rhine to the Bering Straits.

This is one of the most horrible of prospects for the finale of the present war, which, no doubt, is objective of the Kremlin's policy.

Germany, therefore, is not the sole adversary of the democratic powers. And that is why the latters's war aims cannot possibly be limited to the most immediate objectives which are openly stated today, but must be planned with far greater foresight. It will not suffice to dispose of one menace; it will be necessary to plan for the disposal of all the menaces that lurk in Europe, if the European peoples are to enjoy peace and freedom for a lengthy period of time. Therefore, in laying the conditions for peace, all the factors which can prevent a catastrophe should be taken into account.

It is not conceivable that any possibility of weakening the colossus of Soviet Union and destroying Bolshevism will be overlooked. And for that very reason it is, for instance, hard to imagine how the problem of creating an independent Ukraine can be ignored.

One glance at the entnic map of Europe should convince any one what an important position Ukraine occupies. It is a vast land, stretching from the Black Sea up to the marshes of White Russia, and from the Carpathian Mountains almost down to the Caspian Sea. Virtually all of it is now under Soviet occupation. It forms a bulky wedge separating civilized Europe from what we may call Eur-Asia. Make this country an independent state, and the Soviet Russian colossus is knocked off its clay feet. Her access to the Black Sea blocked by Ukraine, Russia would be isolated within her icebound waters and frozen tundras of Siberia in the north, and the deserts and wild lands in the south. Her sources of raw materials would be diminished by 30 to 75 per cent. In such condition she would cease to exist as an empire of menacing proportions, and would have to release from bondage 100,000,000 people of non-Russian nationalities. Bolshevism would be checked in its march on Europe and left to die in its own cradle.

EUGENE SKOTZKO.

The Evening Star, Washington, D.C.
November 10, 1939.

ЖЕРТВИ БОМБИ.

Японський уряд каже, що це світлина китайців, покалічених бомбами китайських летунів, що напали на Ганков.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРОНКС, Н. Й. Місячні збори Тов. Любов, від. 298., відбудуться в пятницю, 17. листопаду, точно в 8. годині вечером, під ч. 1014 Іст 181. Стріт, Бронкс, Н. Й. Проситься членів і членниць зійтися на ті збори, бо е важні справи до полагодження. Довгуючі повинні прийти й вирівняти свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Й. Сидор, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Надзвичайні збори Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259., відбудуться в неділю, 19. листопаду, в годині 2. пополудні, в галі парохіяльній, 4950 Савт Палайна вул. Уряд взиває всіх членів бути присутними на зборах. Кожний член повинен придботи нового члена до братства. За це дістане нагороду від Союзу. — В. Гаринйць, предс.; В. Кула, скарб.; І. Побуцький, фін. секр.; А. Фоца, рек. секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Місячні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86., відбудуться в неділю, 19. листопаду, зараз по Сл. Божій, в укр. школі. Маємо важні справи до полагодження, тому проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на означений час. Напоминається членів з затягненими довгами з року на рік, щоб старались сплатити до кінця цего року. — Секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 97., відбудуться 19. листопаду, в 2. год. по обіді, в галі церковній, 47 Говп Еве. Кожний член, чи молодий чи старий, має явитись на зборах без ріжниці, що буде вимовлятись, що не міг прийти, бо це не буде узгляднено, хіба котрий хорий лежить, то той буде вилучений від кари. Решта, котрі не прибудуть, то заплатять кару 2. дол. без жадної просьби, або вимівки. Тому мають усі прийти на збори, бо прийде орґанізатор У. Н. Союзу, Василь Загаевич. Отож ще раз упоминається, щоби прийшли всі як молоді члени так і старші як один. — П. Мікула, предс.; М. Табачук, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 11., відбудуться 19. листопаду, в год. 12:30, зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Вудвіл. Обовязком кожного члена прибути і вирівняти свої довги. Тепер кожний зачав робити ліпше, то нехай старається вирівняти свої довги, бо в противнім разі домашна каса не видержить і члени, котрі довгують, наразяться на неприемність. — Теодор Волощук, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Бр. св. Йосафата, від. 217., відбудуться в неділю, 19. листопаду, в годині 2:30 пополудні точно, в гали, де звичайно. Обовязком кожного члена є бути присутним на зборах, бо є важні справи до полагодження. Буде номінація кандидатів на уряд 1940. року. Довгуючі члени мають явитись доконче і вирівняти свої довги до каси і У. Н. Союзу, бо в противнім разі будуть суспендовані. Буде обговорюватися справа балю і братської Сл. Божої в День Подяки. Присутність членів конечна. — А. Іванів, секр.

ТАВНТОН, МАСС. Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 122., відбудуться в неділю, 19. листопаду, в годині 2. пополудні, в товариськім домі, 14 Мейпл Еве., Тавнтон, Масс. Проситься всіх членів, місцевих і позамісцевих, прийти на призначену годину і не передавати вкладки ніким, бо вкладка не буде принята. Кожний член і членниця мають явитися на збори особисто. Довгуючих членів напоминається вирівняти свої довги того місяця, а не відтягати, як було попередніх років. — Микола Семиґан, предс.; Андрій Проніцький, кас.; Кароль Сідзінський, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64., відбудуться в суботу, 18. листопаду, в годині 7. ввечір, в St. Boniface Hall, 435 Main St., Paterson, N. J. Всі члени мають бути на цих зборах, бо бдууть важні справи. — Петро Криловський, предс.; Іван Бурнас, секр.; Сергій Вінярський, кас.; Стефан Сасовський, рек. секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Надзвичайний мітинґ Тов. Подільська Січ, від. 8., відбудеться в неділю, 19. жовтня, в 2. годині попол., в гали Укр. Гор. Клюбу, 13 Вашинґтон ул. Проситься всіх членів явитись, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Н. Чолій, предс.; В. Мандзій, секр.

НОВІ РОДИ АСЕКУРАЦІЇ

Комітет асекураційних товариств у західній Канаді розважає тепер над оплатами від деяких родів асекурації, питомих воєнним відносинам. У східній Канаді компанії зачали вже продавати премії асекурації від бомбардування. Оплати в західній Канаді мали би бути однакові в Манітобі, Саскачевані й Альберті. Брітіш Коломбія має окрему скалю, таксамо як Онтеріо та інші провінції.

Ризико, що повстає від воєнних відносин, не всюди є однакове. Попит на асекурацію від повітряного або артилерійного бомбардування буде майже обмежуватись до надморських провінцій та Брітіш Коломбії. Можна сумніватися, чи будуть такі напади в провінціях, дальших від моря. Однакож навіть так далеко, як у Вінніпеґу, може бути ушкодження майна аґентами ворожих держав. Тут то й являється потреба асекурації.

СПЕЦІЯЛЬНІ ДОКУМЕНТИ ДЛЯ ЛЬОЯЛЬНИХ ЧУЖИНЦІВ

З бюра канадійського премієра міністрів видано оповістку, що будуть видані нові ідентифікаційні документи для деяких чужинців. Ті спеціяльні ідентифікаційні документи одержать ті ворожі чужинці, які з технічного огляду уважаються за таких, одначе доказали в воєннім часі свою льояльність і довіря-гідність.

До тих останніх зачисляє канадійський уряд чехо-словаків, що насильно, проти своєї волі, дістались під панування Німеччини, одначе щодо котрих льояльности нема ніякого сумніву. Вони проте будуть у стані виміняти свої оригінальні цертифікати реєстрації за нові документи, що будуть їх хоронити в користанню їхніми громадянськими правами.

ОСТЕРІГАЄ ПРОТИ ПОСПІХУ В ТЕЛЕВІЗІЇ

Федеральна Комунікаційна Комісія подала в своїм рапорті, що підприємства, які збираються використовувати торговельно телевізію, повинні поступати дуже обережно. Досі продано лише тисячу телевізійних приладів.

НОВИЙ МІСТ НА МІСІСІПІ

Коло міста Ґрінвилу, в стейті Місісіпі, почато роботи коло будови нового мосту понад ріку Місісіпі. Міст має коштувати близько півпята міліона долярів, має бути викінчений у липні 1940 року й має уноситися 128 стіп понад пересічний рівень води.

КОРОТКИЙ СТРАЙК

У місті Мексико застрайкували робітники телефонічної спілки числом 1,400 і зажадали підвишки заплати. Підприємство згодилося на домагання й робітники вернулися до роботи 55 мінут по розпочатті страйку.

ОТРУЇВСЯ СИМПАТИК ГІТЛЄРА.

У місті Бирминґем, Анґлія, знайдено тіло 17-літнього Ленарда Стола. На однім рукаві він мав свастику, а при боці лежала Гітлєрова книжка „Майн Кампф". Коронер ствердив, що хлопець отруївся, бо бажав, щоб Гітлєр виграв війну, а батько заборонив йому навіть слухати пропаґандних промов з Німеччини через радіо. Ленард закохався в дівчині, що в Німеччині.

ГРАФ ДІНО ҐРАНДІ ҐРАТУЛЮЄ МУСОЛІНІЄВІ В 17. РІЧНИЦЮ ФАШИЗМУ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(19)

Тарзан, збитий з ніг трупом великана, не міг уже піднятись на ноги. Бо з того скористали інші дикуни і своїми тілами лягли на нього. Даремно борикався з ними Тарзан. Вони його перемогли. Декотрі з них заклали назад руки й коли Тарзан, уважаючи боротьбу за програну, перестав пручатись, підняли його на ноги.

Він поглянув довкруги, шукаючи очима своїх приятелів. Оподаль він їх побачив. Вони всі стояли збиті в гурт, немов вівці. Ніхто з них не мав зброї. Довкруги них стояли зо списами дикуни. „Щастя проти нас", завважив сумно Дарно. „Бодай ми порядно прорідили їх ряди", завважив Пері, думаючи про вбитих дикунів.

Тепер дикуни почали ликом звязувати руки вязням. Вони звязували по парі: майора Буртона і д-ра Вонґа, Перія і Дженету. Коли звязували Перія, він не без гумору завважив: „Ті чорти видно не зовсім дурні, коли мене звязують з тобою". Тарзана вони почали звязувати з Дарном. Тарзан завважив: „Старайся розтягнути руки".

Дарно зрозумів, про що йде. Коли всі були привязані, дикуни повернули обличчя до ріки і напів співучим голосом почали викрикувати: „Тарнасукі, тарнасукі!" По хвилині табун крокодилів показав з води свої голови і почав припливати до берега. „Так виглядає, що нас готують їм на сніданя", завважив Пері, цей раз без гумору.